

Burcu Canar

Tuhaf Alan

Sessizlikten İletişime
Bir Sahneleme Denemesi

Araştırma-İnceleme

İÇİNDEKİLER

Kısaltmalar.....	7
Birinci Basıma Önsöz	11
İkinci Basıma Önsöz.....	15
Tuhaf Alan Karşılaşmaları (Üç Perdelik Oyun)	21
Akort (Bir Orkestra Salonunda Gece Devriyesi).....	39
Giriş	43
1. Sessizliği İncelemek ve Sessizliği Sahnelemek Üzerine.....	51
1.1. Sessizliği Tanımlama Sorunu Çerçevesinde Sessizlik İncelemelerine Genel Bir Bakış	52
1.2. Çalışmanın Yaklaşımı: Sessizliği Sahnelemek.....	57
1.3. Sessizliğin Sözleşmesine Karşı Sessizliğin Rastgeleliği.....	70
2. Sessizliği Sahnelemenin Örneği Olarak Tuhaf Alan.....	87
2.1. Yazı (ve) Sahne.....	94
2.2. Sessizliğin İkilemesi.....	118
2.2.1. Sessizlikte Blanchot Felaketi	122
2.2.1.1. Yazıyı Değiştirmek.....	128
2.2.1.2. Yazıvermek ya da Öleyazmak.....	138
2.3. Sessizliğin Üçlemesi.....	142
2.3.1. Sessizlik: Bekleyiş: Karanlık Thomas.....	145
2.3.2. Sessizlik: Gizleyiş: Nietzsche-Beckett	161
2.3.3. Sessizlik: Belirsizlik: M.C. Escher	168
2.4. Sessizliğin Görselliği (Boş Alan)	176

3. İletişim ve Sessizlik.....	185
3.1. Sessizlikte Derrida <i>Kararverilemezliği</i>	198
3.2. Sahne (ve) Arkası	208
3.3. <i>Quad</i> , İletişim, Değil.....	216
3.4. Değil, İletişim, Tuhaf Alan	221
4. Sessizliğe Yazmak Üzerine	225
4.1. Giriş.....	225
4.2. Sessizliği İncelemek ve Sessizliği Sahnelemek	231
4.3. Sessizliği Sahnelemenin Örneği Olarak Tuhaf Alan	237
4.4. İletişim ve Sessizlik	238
4.5. <i>Sessizlik</i>	239
Çıkış.....	243
Tuhaf Alan Sözlüğü.....	251
Kaynakça.....	257
Tuhaf Alan <i>Eklenti</i> -ler-i.....	267
Dizin	268

Birinci Perde

Adına sahne dedikleri boş bir kâğıtta iki kişi hararetli bir şekilde konuşmaktadır. Nasıl göründükleri, durdukları yer kendileriyle birlikte boş tasvir edildiği için, belli değildir. Konuşmalar kâğıda yaklaştığınız anlarda duyulabilir. Demek ki kâğıdın akustiği de sahne ne kadar görülebiliyorsa o kadar iyidir.

Okur-A- (Kâğıttan size doğru yaklaşarak)- İyi değil, hiç iyi değil.

Okur-B- Ne iyi değil?

Okur-A- Perde açılırken kapanıyor baksana, açıklamada ne ses var ne de görüntü.

Okur-B- Belki böylesi daha iyidir, belki de hem görüp hem duya-biliyorlardır bizi, kim bilir?

Okur-A- Ben bilmem! Bu durum, nasıl denir, her şeye iyi tarafından bakmak, senin yaptığın gibi, yani... biraz gülünç... (birden aklına gelmiş gibi heyecanla) Ben şimdi seninle konuşurken yalnızca seninle mi konuşacağım yoksa onların da dinlediklerini varsayarak ki bu arada orada hiçbir şey göremiyorum... (kendi kendine söylenir) Onlar da bizi göremiyorlar besbelli... Haydi duyabildiklerini varsayalım. Bir dinleyici topluluğuna, bak dikkat et seyirci topluluğuna demiyorum, hitap eder gibi mi konuşacağım?

Okur-B- (alaycı bir gülümsemeyle)- Bu önemli mi?

Okur-A- (kesin bir dille)- Anlaşamayacağız belli.

Okur-B- (duymamış gibi)- Şu Tuhaf Alan'a gelelim, nasıl buldun bakalım?

Okur-A- (göremediğimiz gözlerini kısarak, duyamayacağımız kadar net)- Nereden başlasam bilmem ki?!.. Yazının da nereden başlayıp nereye gittiği belli değil. Yazmak dediği o metin tırnak işaretlerine boğulmuş bir halde. Nefes aldırıyor sözcüklere, sessizlik diye diye. Sessizlik de demiyor gerçi. Bir tuhafılık var, belli. Suyu bulandırıyor, derin olacağım diye... Nasıl söz ama? Bu da "hepsi de derin görünsün diye sularını bulandırıyor" diyen Zerdüş'ten bakınız –sayfa 144– alıntım olsun.

Okur-B- Hiç hoşuna gitmemiş belli.

Okur-A- Evet, öyle. Bilmem ki daha fazla söz söylemeye değer mi? Aslında Tuhaf Alan'dan önce ne işimiz var burada diye sormak daha doğru.

Okur-B- Bulduğumuz yeri dolaşalım mı ne dersin? Belki sorularına bir cevap buluruz.

(İki okur yapacak bir şey olmadığından yürümeye başlarlar. Kâğıdın ortasına geldikleri zaman büyük bir çukurla karşılaşırlar. Kâğıdın üzerindeki, siyah bir kalemle çizilmiş bir şekil mi yoksa gerçek mi belli değildir. Okur-A ayağını çukura doğru uzatır ama ayağıyla çukuru yoklamaya cesaret edemez. Okur-B biraz daha boşluğa yaklaşır ama o da daha fazla ileri gidemez. Bir süre çukurun başında kalakalırlar, sessizliği Okur-A bozar)

Okur-A- Al sana metafor. Bir ayağımız çukurda... Yazar dedikleri buraya gömülüp gitmiş, Barthes mı demişti, “yazar öldü” diye? (Bkz. Barthes, 2007, s. 114) Bir de “Tanrı öldü” (Z, s. 96) diyen Nietzsche vardı değil mi? Ölümü geçelim. Sessizlik... O da böyle bir şey, sayfa üstünde bir boşluk, hani yazarın hiç ele almadığı konu var ya o... Çukurun adı sessizlik... Bak bu çukur bile daha çok şey söylüyor...

Okur-B- Sen çukur adına konuşmuş olmayasın?

Okur-A- (kafası karışık mırıldanır)- Anlıyorum ben onu. Kendini anlaşılır kılmak için elinden geleni yapıyor, bak hiç itiraz etmiyor bana... Ama o tuhaflık öyle mi ya... (Kâğıdın üstünde Nietzsche çıkagelir) Aaaaa... Nietzsche?!

Nietzsche- (yoldan geçip gitmek için acelesi var gibi görünür, dikkatini dağıtan bu sesleniş karşısında birden okurlara döner) *Koltuk değneğiniz değilim ben* (Z, s. 37).

Okur-B- Anlayamadım?

Nietzsche (sizlere dönerek) *Beni anlamıyorlar, ben bu kulaklara göre ağız değilim* (Z, s. 11).

Okur-A- Ah, sevgili Nietzsche... Sizi böyle bir yerde görmek... Nasıl desem, ne büyük mutluluk?

Okur-B- (Okur-A'nın kulağına fısıltıyla)- Nereden düştün bu çukura der gibi...

Okur-A- (Okur-B'nin kulağına fısıltıyla)- Bak, nasıl yazısını ortalığa dökceğim şu Tuhaf Alan'ın. Hem sorarız Nietzsche'ye, Nietzsche'den Nietzsche'nin haberdar olamayacağı Nietzsche'yi almak ne demekmiş. Ne çok Nietzsche oldu... Yani diyorum ki Nietzsche bile anlayamazsa söylenecek fazla söz kalmaz, eleştiri adına...

Nietzsche- *Kulak! Adam büyüklüğünde bir kulak* (okurlara yaklaşır). *Daha yakından baktım: evet, kulağın altında acınacak kadar küçük, zavallı, çelimsiz, bir şey kımıldıyordu. Gerçekten, o kocaman kulak küçücük bir sap üstüne tünemişti- bu sap da insandı!* (Z, s. 155).

(Okurlar şaşkın, birbirlerine bakarlar. Nietzsche çukura –boşluk sanılan yere– doğru eğilerek ve gittikçe sesini yükselterek devam eder.)